

Protokół

**ze spotkania Grupy Roboczej ds. Nowej Perspektywy Finansowej 2021-2027
działającej w ramach krajowej sieci organów środowiskowych i instytucji
zarządzających funduszami unijnymi „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju”, które
odbyło się w dniach 9-11 grudnia 2019 r. w Krakowie**

Głównym tematem spotkania była gospodarka o obiegu zamkniętym oraz potrzeby inwestycyjne w tym zakresie.

9 grudnia 2019 r. uczestnicy mieli możliwość wysłuchania dwóch ciekawych prezentacji. W trakcie pierwszej z nich przygotowanej przez Panią Katarzynę Błachowicz i Agnieszkę Zdanowicz z Klastra Gospodarki Odpadowej i Recyklingu uczestnikom wizyty została przybliżona idea organizacji klastrów oraz rola jaką spełniają w gospodarce. Szczególny nacisk został położony na łańcuchy wartości oraz znaczenie symbiozy gospodarczej. Opisane zostały również praktyczne przykłady symbiozy gospodarczej w klastrze oraz efekty wymiany i korzyści w ramach symbiozy. W drugiej części spotkania Dr hab. Joanna Kulczycka, prof. AGH Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN zaprezentowała założenia gospodarki o obiegu zamkniętym. Pani Profesor na początku zwróciła szczególną uwagę na konieczność stosowania prawidłowego nazewnictwa w tym zakresie. W trakcie prezentacji zostały zaprezentowane działania Komisji Europejskiej w obszarze legislacyjnym GOZ (szczegółowe informacje w prezentacji) jak i omówione zostało prawodawstwo oraz dokumenty unijne i krajowe w zakresie koncepcji zmierzającej do racjonalnego wykorzystania zasobów i ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko wytwarzanych produktów. Przedstawione zostały również dobre praktyki wykorzystania gospodarki cyrkularnej stosowane w innych krajach, jak również zasady ich finansowania. Prelegentka podkreślała konieczność analizy całego łańcucha wartości i cyklu życia produktu (nie tylko w zakładzie ale także poza nim - kontekst surowców oraz odpadów) jak również konieczność opracowania systemu wskaźników pomiarowych, umożliwiających ocenę postępu w transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym oraz wpływu gospodarki o obiegu zamkniętym na rozwój społeczno-gospodarczy na poziomie mezoekonomicznym (regionów) i makroekonomicznym (gospodarki narodowej). Z uwagi na fakt, że p. Prof. koordynuje prace nad opracowaniem wskaźników, zachęciła uczestników grupy roboczej NPF 2021-2027 do przekazywania propozycji i aktywnego udziału w pracach nad wskaźnikami. Prelegentka podkreśliła również konieczność integracji różnych środowisk (min.: administracji, przemysłu, nauki) na rzecz budowania GOZ i wskazała na korzyści płynące z takich inicjatyw jak możliwość udziału w grupach roboczych takich jak grupa robocza ds. NPF 2021-2027 funkcjonującej w ramach Sieci „Partnerstwo :Środowisko dla Rozwoju”.

Po prezentacji uczestnicy mieli możliwość uzyskania szczegółowych odpowiedzi na nurtujące ich pytania w obszarze GOZ. Odbyła się także dyskusja pozwalająca na wymianę doświadczeń oraz poszerzenie wiedzy w zakresie GOZ.

10 grudnia członkowie grupy roboczej odwiedzili Zakład Unimetal Recycling w Trzebini. Zakład dokonuje zakupu a następnie recyklingu używanych katalizatorów

ceramicznych, monolitu z tych katalizatorów, a także katalizatorów metalowych wykorzystywanych nie tylko w samochodach osobowych ale również ciężarowych, na statkach, łodziach, w maszynach budowlanych, przemysłowych, rolniczych czy górniczych. Celem tych działań jest odzyskanie do ponownego wykorzystania jak największej ilości metali szlachetnych. Dodatkowo uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z pracą laboratorium znajdującego się na terenie Zakładu. Laboratorium zajmuje się badaniami pierwiastków pobranych w próbkach katalizatorów jak również prowadzi szerokie spektrum badań i analiz, co pozwala na większy nadzór nad pozyskiwanym surowcem, a w konsekwencji pozwala obniżyć koszty funkcjonowania zakładu. Laboratorium wyposażone jest w wysokiej klasy urządzenia i sprzęt laboratoryjny, min. w spektrometr mas sprzężony z plazmą wzbudzaną indukcyjnie (ICP-MS). Urządzenie to pozwala na wykonywanie badań zawartości pierwiastków w próbkach o różnych matrycach – w próbkach środowiskowych, wyrobach kosmetycznych, produktach farmaceutycznych, suplementach diety oraz produktach żywnościowych. Kolejnym aparatem, który uczestnicy mieli możliwość zobaczyć był to chromatograf gazowy sprzężony z detektorem płomieniowo-jonizacyjnym oraz przystawką do analizy fazy nadpowierzchniowej (określany akronimem HS-GC-FID). Technika chromatografii gazowej pozwala na jakościowe i ilościowe określenie składu mieszanin. Jest powszechnie wykorzystywana do badania zawartości składników lotnych w produktach farmaceutycznych, pozwalając na przykład na badania zawartości pozostałości rozpuszczalników w substancjach czynnych i materiałach pomocniczych oraz w produktach końcowych. Na wyposażeniu laboratorium znajdują się również specjalistyczne układy pozwalające na wykonanie oznaczeń przy wykorzystaniu techniki chromatografii cieczowej. Są to układy wyposażone w detektor fotodiodowy (DAD, PDA), detektor spektrofotometryczny (UV-Vis), detektor refraktometryczny (RI) oraz spektrometr mas (MS). Tak więc – Firma Unimetal Recycling Sp. z o.o – to nie tylko katalizatory. To również laboratorium UNILAB gdzie połączenie wykwalifikowanego oraz doświadczonego personelu z najnowocześniejszymi urządzeniami, daje szeroki wachlarz możliwości świadczonych usług. W trakcie wizyty członkowie grupy roboczej zapoznali się z rozwiązaniami w zakresie polityki środowiskowej, ze szczególnym naciskiem na gospodarkę o obiegu zamkniętym prowadzoną w zakładzie, funkcjonowaniem laboratorium z najnowszymi metodykami badań przy wykorzystaniu nowoczesnego wyposażenia jak również mieli okazję poznać potrzeby inwestycyjne w tym zakresie oraz podejście do GOZ z punktu widzenia recyklera.

W drugiej części dnia uczestnicy wzięli również udział w ciekawej prelekcji przygotowanej przez Panią Joannę Wis Bilewicz - przedstawicielkę Instytutu Innowacji i Odpowiedzialnego Rozwoju. Innowo to organizacja pozarządowa działająca w obszarze wspierania rozwoju innowacji i implementacji zmian systemowych. Celem Instytutu jest min. upowszechnienie koncepcji GOZ wśród wszystkich interesariuszy - konsumentów, producentów i regulatorów, co ma przyczynić się do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego. Prelekcja pozwoliła na zapoznanie się członków grupy z podejściem do GOZ, pokazała korelację między GOZ a najważniejszymi wyzwaniami środowiskowymi. Dodatkowo uczestnicy wzięli udział w warsztatach gdzie przy pomocy specjalnych kart, opisujących konkretne rozwiązania mieli za zadanie stworzyć idealne cyrkularne miasto – wybierając z puli kart rozwiązania pro środowiskowe z uwzględnieniem GOZ . Po wykonanym zadaniu toczyła się interesująca dyskusja, dlaczego akurat takie, a nie inne rozwiązania zostały wybrane. Efekty prac warsztatów będą mogły być wykorzystane w trakcie trwających prac związanych z przygotowaniem dokumentów programowych w ramach przyszłej Polityki Spójności. Warsztaty pozwoliły również na wymianę doświadczeń

między przedstawicielami różnych Instytucji Zarządzających funduszami UE w zakresie wdrażania dotychczasowych działań zawierających elementy GOZ w poszczególnych regionach jak i na poziomie krajowym.

11 grudnia członkowie grupy mieli możliwość odwiedzenia Zakładu Tymbark wchodzącego w skład Grupy MASPEX. W trakcie wizyty został zaprezentowany szeroki zakres inwestycji proekologicznych minimalizujących negatywny wpływ na środowisko naturalne w duchu gospodarki o obiegu zamkniętym, które już zostały wdrożone. Wiele z tych inwestycji mogło zostać zrealizowanych dzięki wsparciu otrzymanemu z funduszy unijnych z różnych programów operacyjnych. Uczestnicy mieli możliwość zwiedzenia hal produkcyjnych Zakładu Tymbark – jednego z największych producentów soków, nektarów i napojów w Polsce i za granicą, gdzie poznali rozwiązania prośrodowiskowe stosowane przez Zakład (m.in. oszczędność surowców i energii, ekoprojektowanie itp.). Dyskutowano również o roli producentów w obiegu opakowań, planowanym wprowadzeniu systemu kaucyjnego, kosztach środowiskowych prowadzenia zakładu. Poruszono również kwestie inwestycji środowiskowych, które mogłyby być przedmiotem dalszego wsparcia z funduszy UE.

Wizyta studyjna pozwoliła na poznanie problemów w zakresie GOZ z punktu widzenia recyklera oraz zakładu produkcyjnego, a także katalogu oczekiwanych działań zachęcających podmioty do funkcjonowania w duchu GOZ. Ponadto uczestnicy mieli okazję zapoznać się z efektami wdrożonych inwestycji finansowanych z funduszy UE.

W trakcie wizyty szeroko dyskutowano na temat roli gospodarki w obiegu zamkniętym, korzyści, możliwości i wyzwań w tym obszarze. W sposób szczególny skupiono się na określeniu potrzeb inwestycyjnych, których znajomość będzie pomocna w doborze zgodnego z potrzebami rynku, zakresu wsparcia w toku prac nad programowaniem funduszy unijnych.